

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1933 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser om tull på potatis.

Förslag till ändring i gällande bestämmelser om tull på potatis hava framställts i följande två till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen:

motionen nr 334 i andra kammaren av herr *Persson* i Fritorp m. fl., däri hemställdts, »att riksdagen dels ville besluta sådan ändring i gällande tulltaxa, att potatistullen under rubrik nr 51 sättes till 1 krona för 100 kilogram under hela året;

dels ock att nämnda förändring i tulltaxan skall gälla från den dag Kungl. Maj:t bestämmer»; samt

motionen nr 344 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Hörby m. fl., i vilken hemställdts, »att riksdagen måtte besluta, att tull å potatis, ävensom potatisflingor, skall utgå med 2 kronor för 100 kilogram».

Beträffande motiveringen för dessa förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Rå potatis, annan än under tiden 1 januari—30 juni inkommande nyskördad (färsk) potatis, samt potatisflingor äro enligt gällande tulltaxa, taxenummer 51, fria från tull, men genom beslut av 1932 års riksdag har såsom tillägg till tulltaxan stadgats en tull av 1 krona per 100 kilogram för sådan potatis, inkommande under tiden 1 januari—31 juli.

Beträffande nyskördad (färsk) potatis, inkommande under tiden 1 januari—30 juni, stadgas i tulltaxan, taxenummer 50, en tull av 2 kronor 50 öre för 100 kilogram, vartill kommer enligt beslut av 1932 års riksdag en tilläggstull av 7 kronor 50 öre för 100 kilogram.

1932 års bevillningsutskott, som i anledning av väckta motioner om tull å potatis tillstyrkte den av riksdagen, på sätt ovan nämnts, beslutade tullen av 1 krona för 100 kilogram å till tulltaxenummer 51 hänförlig potatis, inkommande under tiden 1 januari—31 juli, anförde därvid följande (betänkande nr 34):

Vissa av utskottet anförda statistiska siffror gäve vid handen att, ehuru införseln av potatis år 1931 kraftigt ökat, denna dock alltjämt vore mycket ringa i förhållande till skördens storlek. Införseln måste även antagas vara tämligen liten i förhållande till de kvantiteter inhemsk vara, som utbjödes och avsattes på den svenska marknaden. Till stöd för de motionsvis framställda förslagen hade emellertid främst åberopats, att det vore tämligen onödigt att till riket införa potatis, då tillgången på inhemsk vara vore fullt tillräcklig för att tillgodose behovet. Sålunda hade i motion II:243 framhållits, att det även vid låg potatisskörd inom landet förefunnnes ett betydande överskott av potatis, som måste användas till utfodring av djur eller för tekniska ändamål, varjämte påpekats, att vid ökade avsättningsmöjligheter för matpotatis produktionen därav kunde utan svårighet ökas. Jämväl utskottet hade funnit dessa synpunkter värda beaktande särskilt med hänsyn till det svåra läge, vari den svenska jordbruksnäringen befunno sig. En väsentligt minskad eller helt utebliven import — densamma omfattade år 1931 omkring 14,200 ton med ett värde av nära 800,000 kronor — skulle otvivelaktigt innebära en icke oväsentlig förbättring av avsättningsmöjligheterna för svensk matpotatis och jämväl såtillvida vara till gagn för jordbruket, att ett högre pris i allmänhet borde av odlarna kunna utvinnas vid försäljning av potatisen till människoföda än vid dess användning till utfodring av djur. En tull å potatis borde därför, med den hämmande inverkan å införseln denna skulle utöva, enligt utskottets uppfattning vara ägnad att åvägabringa bättre avsättningsförhållanden för svensk potatis. Därjämte borde tullen, även om densamma, med hänsyn till den inhemska produktionens omfattning, icke kunde beräknas nämnvärt påverka priset å matpotatis inom landet, dock i så måtto kunna främja odlarnas intressen beträffande prisbildningen, att tullen försvårade uppkomsten av sådana störningsföreteelser å marknaden inom våra större konsumtionsområden, som stundom åtföljt utbudet därstädes av utländsk potatis.

Då utskottet sålunda funnit sig böra tillmäta en tull å potatis värde ur skyddssynpunkt för jordbruket, hade utskottet därvid dock icke förbisett, att, såsom jämväl 1931 års bevillningsutskott (bet. nr 21) erinrade, frågan om åvägabringande av bättre avsättningsförhållanden inom landet för svensk potatis i icke ringa mån vore en fråga om organisation av försäljningen samt om nedbringande av kostnaderna för transport av potatisen från produktionsorten till den icke sällan långt därifrån belägna konsumtionsorten.

Emellertid vore riksdagens handlingsfrihet i vad avsåge beredande av tullskydd åt potatisodlingen i viss omfattning begränsad. Den i tulltaxan stadgade tullfriheten beträffande potatis vore nämligen genom 1926 års handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Tyska riket bunden, såvitt anginge potatis, inkommande under tiden 1 augusti—31 december. I vilken utsträckning andra hänsyn av handelspolitisk natur i detta sammanhang måste beaktas, undandroge sig dessutom utskottets bedömande. Utskottet hade därför ansett sig böra förorda, att frågan om tullskydd åt potatisodlingen inom riket genom Kungl. Maj:ts försorg gjordes till föremål för närmare utredning vid tidpunkt, som härför kunde befinnas lämplig, varvid frågans handelspolitiska sida jämväl borde komma under övervägande.

Utskottet hade emellertid tillika, under beaktande av de allvarliga svårigheter, med vilka vår jordbruksbefolkning hade att kämpa, funnit

skäl tala för att, i avvaktan på resultatet av nämnda utredning och med begagnande av den möjlighet som stode öppen, en tull av tillfällig karaktär åsattes potatis, inkommande under tiden 1 januari—31 juli. Det skulle visserligen däremot kunna invändas, att införseln, som dittills till övervägande del ägt rum under nämnda månader av året, komme att förskjutas till månaderna närmast före årsskiftet, då allmän tullfrihet för potatis åtnjötes, och att tullens verkan därför skulle bliva av tämligen ringa betydelse. Ehuru denna invändning måste anses i viss mån befogad, hade dock de olägenheter i nämnda hänseende, som kunde tänkas uppkomma, syntes utskottet vara mindre betydande i jämförelse med de fördelar, som stode att vinna genom en under årets sju första månader gällande tull å potatis. Utskottet hade därför stannat vid att föreslå en sådan tillfällig tull, vilken syntes utskottet böra tillsvidare utgå med en krona för 100 kilogram.

Utskottets betänkande godkändes av båda kamrarna. I den skrivelse (nr 216), vari 1932 års riksdag för Kungl. Maj:t anmälde sitt beslut om tullen, anhöll därför riksdagen i enlighet med utskottets förslag, att frågan om beredande av tullskydd åt potatisodlingen inom riket måtte göras till föremål för närmare utredning vid tidpunkt, som därför kunde finnas lämplig, och frågans handelspolitiska sida därvid jämväl tagas under övervägande, dels ock att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Kungl. Maj:t utfärdade den 4 november 1932 förordning med tillägg till gällande tulltaxa, innefattande stadgande om den av riksdagen för sju månader av året beslutade tullen å potatis. Enligt vad nu inhämtats, beslöt Kungl. Maj:t samtidigt, att riksdagens omförmälda skrivelse skulle, såsom i övrigt ej föranledande någon Kungl. Maj:ts åtgärd, läggas till handlingarna.

Rörande skörden av potatis under senare år, dess storlek och beräknade värde, ävensom angående in- och utförseln av till tulltaxenummer 51 hänförlig potatis och potatisflingor samma år har utskottet låtit med ledning av den officiella statistiken och uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning upprätta härvid såsom bilagor fogade tabeller, till vilka utskottet får hänvisa.

Sedan riksdagen och sedermera Kungl. Maj:t, vid anmälan av riksdagens förenämnda skrivelse, förra året på sätt ovan anförts behandlade frågan om tullskydd åt potatisodlingen inom riket, har den svensk-tyska handelstraktaten av år 1926 upphört att gälla och traktatlost tillstånd inträtt mellan de båda länderna. Det hinder för införande av tull å potatis, inkommande till riket under månaderna augusti—december, som traktaten innefattade, föreligger alltså icke längre. Vid sådant förhållande och efter övervägande av de andra hänsyn, vilka varit att taga i beaktande, har utskottet, som i likhet med 1932 års bevillningsutskott tillmäter en tull å potatis värde ur skyddssynpunkt för jordbruket, funnit sig kunna till-

Utskottet.

styrka, för fullföljande av den förra året beslutade åtgärden, att den då bestämda tullen av 1 krona för 100 kilogram utsträcker att gälla jämväl potatis, inkommande under tiden 1 augusti—31 december. Vid bifall till den av utskottet sålunda förordade ändringen komme också anledningen till sådana av 1932 års bevillningsutskott antydda olägenheter, vilka kunna vara förenade med en till vissa månader av året begränsad tull på potatis, att helt bortfalla.

Då införseln av potatisflingor, vilken icke redovisas särskilt för sig i handelsstatistiken, måste antagas vara synnerligen ringa och frågan om tull å denna vara därför torde sakna betydelse ur skyddssynpunkt, har utskottet ansett frågan därom icke lämpligen bära i nu förevarande sammanhang avgöras.

Utskottet, som härmed angivit sin ståndpunkt till de nu föreliggande motionerna, får hemställa,

att riksdagen måtte,
i anledning av motionerna II: 334 av herr Persson i Fritorp m. fl. och II: 344 av herr Nilsson i Hörby m. fl.,

besluta, att det i förordningen den 4 november 1932 (nr 512) stadgade tillägg till gällande tulltaxa, tulltaxenummer 51 (stat. nr 107), skall från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, hava följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tull för 100 kg kronor
ur 51	ur 107	Potatis: rå: ----- annan N	1: —

Stockholm den 15 maj 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 44.

Reservation

av herrar *Örne*, *Månsson* i Furuviik, *Lövgren* i Boden, *Ericson* i Boxholm, *Hjalmarsson*, *Sjödahl*, *Rosén*, *Blomquist* och *Mårtensson*, som anförde:

»Av den sammanställning rörande skörd samt import och export av potatis, vilken som bilaga 1 och 2 fogats till utskottets utlåtande, framgår, att skörden år 1932 uppgick till 2,133,649 ton, importen till 4,142 ton och exporten till 7,991 ton. Såväl import som export utgöra en ringa bråkdel av totalskörden och spela en obetydlig för att icke säga ingen roll alls för prisbildningen inom landet. Under de månader av året som det nu föreliggande utskottsforlaget avser att tullbelägga potatis, nämligen månaderna augusti—december, är importen dessutom ännu mindre än under andra tider av året. Importen har som framgår av bilaga 2 allenast uppgått till 246 ton och ett värde av 13,000 kronor för tiden 1 augusti—31 december 1932. Mot bakgrunden av skördesiffran 2,133,649 ton är ju detta en obetydlighet och utan all betydelse för prisbildningen. Att under sådana förhållanden tullbelägga potatis även under denna del av året är omotiverat och kan icke tillföra producenterna några fördelar. Men vid en svag svensk skörd, som nödvändiggör import av potatis, kommer tullen att oskäligt drabba ett nödvändigt livsmedel, som finner den största användning bland de fattiga befolkningslagren.

På grund av det nu anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå såväl utskottets hemställan som de i ämnet väckta motionerna.»

Bilaga 1.

Potatisskörden ävensom in- och utförseln av potatis och potatisflingor (tulltaxenr 51) åren 1926—1932.

	Totalskörd			Införsel		Utförsel	
	Kvantitet ton	Värde 1,000 kr.	Värde per 100 kg kr.	Kvanti- tet ton	Värde 1,000 kr.	Kvanti- tet ton	Värde 1,000 kr.
1926	1,952,676	119,520	6.12	675	47	443	47
1927	975,192	105,632	10.83	16,460	1,447	4,305	301
1928	1,707,689	109,190	6.39	28,365	3,577	31	4
1929	1,885,430	108,270	5.74	427	50	13	1
1930	1,758,903	89,985	5.12	1,542	102	21	2
1931	1,481,895	88,682	5.98	14,199	786	771	57
1932 (prelim. uppgifter)	2,133,649	92,805	4.35	4,142	280	7,991	674

Bilaga 2.

Införseln av potatis och potatisflingor (tulltaxenr 51) åren 1929—1932, med fördelning på månader.

	1 9 2 9		1 9 3 0		1 9 3 1		1 9 3 2	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
Januari	50	4	10	1	630	33	755	61
Februari	—	—	44	7	575	33	200	15
Mars	—	—	43	6	615	33	404	32
April	29	4	72	7	1,460	79	170	11
Maj	33	5	321	19	3,356	182	1,182	76
Juni	15	1	153	10	4,893	258	970	59
Juli	143	21	36	2	1,630	105	214	13
Summa januari—juli	270	35	679	52	13,159	723	3,895	267
Augusti	—	—	—	—	27	1	—	—
September	—	—	16	1	15	1	—	—
Oktober	31	2	78	6	75	4	98	5
November	74	5	288	18	508	27	98	5
December	52	7	481	24	415	29	50	3
Summa aug.—dec.	157	14	863	49	1,040	62	246	13
Totalsumma	427	49	1,542	101	14,199	785	4,141	280

Anm. Införseln sker huvudsakligen från Estland. Därifrån infördes åren 1929—1932 172, 1,340, 14,091 och 4,113 ton. — Under första kvartalet 1933 har endast införts 0.4 ton.